

## **El Projecte Rius: informe de tardor 2003**

### **Què és el Projecte Rius?**

Dins el marc de l'Any Internacional de l'Aigua Dolça, l'Associació per a la Defensa de la Natura (ADN) ha plantejat el Projecte Rius a diferents col·lectius de la societat andorrana i persones interessades en col·laborar en les tasques de protecció i millora dels ecosistemes fluvials.

El Projecte Rius és un projecte d'educació ambiental que va néixer a Catalunya, i que té com a objectiu principal la sensibilització ciutadana sobre la conservació i millora dels nostres rius, afavorint l'acostament de la població cap el nostre entorn natural. Amb el Projecte Rius podem conèixer com són els rius i com funcionen, quins organismes hi podem trobar, la seva importància econòmica, social i ambiental, els problemes que pateixen i què fer per millorar-los.

L'eina bàsica per a la seva aplicació són les inspeccions de riu, que consisteixen en unes visites en grup al riu realitzades periòdicament (un cop l'any com a mínim, primavera i/o tardor) en un tram escollit. En aquestes inspeccions s'utilitza material molt didàctic per analitzar l'ecosistema fluvial, fent una descripció del tram de riu (mesures del riu, marges del riu, color, olor i aparença de l'aigua, estructura i alteracions de la llera del riu, usos del sòl...) i un estudi de l'ecosistema aquàtic (amplada, fondària, cabal del riu, característiques físiques, químiques i biològiques), entre altres.

Després d'una etapa pilot realitzada l'any 2002 amb el suport del Ministeri d'Agricultura i Medi Ambient, enguany hem treballat per consolidar el Projecte gràcies a la implicació de la Comissió andorrana per l'Any Internacional de l'Aigua Dolça. A continuació us detallem alguns dels resultats i conclusions principals, especialment en referència a la participació.

### **Participació en el Projecte**

Des de l'inici del Projecte, 791 persones han participat en les inspeccions de riu. Des de l'ADN, a més, com a resultat de la realització de nombroses sessions de formació teòrico-pràctiques, s'ha format a 60 persones. Aquestes han estat les encarregades de dur a terme les inspeccions de riu directament amb els seus alumnes, tant durant el període escolar com durant les activitats d'estiu. Cal destacar, a més, la realització de dues inspeccions de riu amb gent gran de la Casa Pairal d'Andorra la Vella.

### **Trams inspeccionats i resultats principals**

Durant el 2003 s'han realitzat inspeccions en diversos trams de la majoria de rius del Principat (Gran Valira, Valira del Nord, Valira d'Orient, Incles, Segudet, Os, Madriu, Auvinyà, etc.). A continuació es mostren, de forma resumida, alguns dels resultats més destacats:

- L'estat de salut dels rius apareix com a Sa en els trams i rius més allunyats del fons de vall principal. En el Valira d'Orient, el Valira del Nord i el Gran Valira, especialment en els trams més baixos, l'estat de salut del riu apareix majoritàriament com a Malalt. En aquests darrers trams, la qualificació més habitual obtinguda en referència a l'estat de conservació del bosc de ribera és de Molt Degradat.

- A la pràctica totalitat d'estacions mostrejades s'han trobat abundants deixalles, especialment d'origen domèstic (paper, plàstic, vidre, llaunes, etc.).
- L'excés d'obres i moviments de terres prop, o en alguns casos dins, dels rius comporta un aport excessiu de sediments. Aquest fenomen provoca la desaparició de les espècies i comunitats aquàtiques més sensibles. Això s'ha detectat, per exemple, al riu de Segudet, al seu pas pel nucli urbà d'Ordino. L'elevat aport de sediments a causa de les obres properes segurament explica, entre altres causes, les nombroses truites mortes que s'hi han detectat durant les inspeccions.

## **El futur dels nostres rius...**

El Projecte Rius ha permès a nombroses persones i col·lectius acostar-se a les problemàtiques principals que pateixen els nostres rius, especialment la contaminació i l'artificialització.

Pel que fa a la contaminació, cal preveure, a mig termini, una millora substancial de la qualitat de l'aigua quan entrin en funcionament totes les Estacions Depuradores d'Aigües Residuals (EDAR) previstes al país. La gran quantitat de deixalles domèstiques detectades en els rius, però, ens demostra que cal continuar i potenciar les tasques d'educació ambiental, objectiu principal del present projecte.

En referència a l'artificialització dels rius, però, el futur sembla molt negre. L'insostenible creixement urbanístic previst en les zones de fons de vall, prop dels cursos fluvials principals, i el projecte de recobriment del Gran Valira a Sant Julià de Lòria convertiran, si tot segueix igual, els nostres rius principals en canals totalment artificials, parcialment soterrats i sense vida. Des de l'ADN ens oposem rotundament a aquest darrer projecte que, a més de greus conseqüències ecològiques, pot tenir conseqüències nefastes per la seguretat ciutadana.

Per intentar recuperar els nostres maltractats rius, es requereix una prohibició de totes les obres o intervencions de maquinària a dins del llit dels rius, així com de l'edificació i els moviments de terres en una zona mínima de 10 m a banda i banda, i iniciar un programa de recuperació de la vegetació de ribera al llarg de tots els rius. Encara hi som a temps...

## **Agraïments**

Des de l'ADN volem agrair la col·laboració de les següents institucions, col·lectius i empreses, sense la qual aquest projecte no hauria estat possible: ACSA-CEVALLS, Casal d'Aina, Casal el Llamp, Casa Pairal d'Andorra la Vella, Comissió andorrana per a l'Any Internacional de l'Aigua Dolça, Centre d'Interpretació de la Natura de la Vall d'Ordino, Club Pirinenc Andorrà, Comú de Canillo, Comú d'Escaldes – Engordany, Comú d'Ordino, Comú de Sant Julià de Lòria, Escola Andorrana, Lyceé Comte de Foix, Ministeri d'Agricultura i Medi Ambient del Govern d'Andorra i Ministeri d'Educació, Cultura, Joventut i Esports del Govern d'Andorra, així com tots els socis de l'ADN que han participat en el Projecte.

## **Projecte Rius**

Associació per a la Defensa de la Natura (ADN)

Projecte realitzat amb el suport de la Comissió andorrana per l'Any Internacional de l'Aigua Dolça

### *Més informació:*

Apartat de correus espanyols 96 (Andorra la Vella)

Tel. 86 60 86

A/e: [adn@andorra.ad](mailto:adn@andorra.ad)